

Propuneri ale Camerei de Comerț și Industrie a României pentru repornirea economiei naționale

În contextul necesității diminuării efectelor economice negative ale pandemiei COVID-19 asupra mediului de afaceri național, Camera de Comerț și Industrie a României împreună cu membri acesteia – Camerele de Comerț și Industrie județene au realizat o consultare susținută a comunității de afaceri la nivel național privind politicile publice necesare a fi implementate *pe plan economic, financiar, investițional, al pieței muncii și în domeniul agriculturii.*

Măsurile, careau fost deja propuse Guvernului României, vor sprijini, în mod eficient, limitarea pierderilor suferite de comunitatea de afaceri și vor avea menirea de a reconsolida afacerile românești, atât pe durata stării de urgență, cât și după finalizarea acesteia.

Pe plan economic:

- 1. relaxarea treptată, cât mai rapid posibil, a restricțiilor impuse și reluarea activităților economice, în cât mai multe sectoare ale economiei, pentru salvarea locurilor de muncă și echilibrarea bugetului de stat și a bugetelor locale;**
- 2. redeschiderea treptată a magazinelor, începând cu cele de dimensiuni mai mici, ca măsură menită să asigure cumpărarea, de către populație, a produselor necesare, altele decât cele alimentare. Astfel, *va fi încurajată și sprijinită producția internă* a articolelor de îmbrăcăminte, încălțăminte și a altor articole necesare în gospodărie), fiind totodată ușurat efortul guvernamental de finanțare a sumelor necesare pentru plata șomajului tehnic pentru salariații unităților comerciale;**
- 3. repornirea treptată a cât mai multor activități productive și de prestări servicii – unități de alimentație publică și cazare turistică (la început cu un grad de ocupare de cel mult o treime, o jumătate din capacitatea totală de cazare, admisă prin autorizațiile de funcționare), cu respectarea unor reguli clare de protecție sanitară a salariaților și a regulilor de distanțare socială. De asemenea, **reluarea, treptată, a activităților de prestări de servicii precum spălătorii și curățătorii chimice, unități de frizerie și coafură**, cu respectarea condițiilor speciale de păstrare a regulilor specifice de igienă și de distanțare socială;**
- 4. redeschiderea treptată a restaurantelor, cafenelelor, barurilor și a altor unități de alimentație publică, la început cu un orar redus, ce poate fi prelungit, treptat. Se pot stabili limite de până la 50-100 de consumatori aflați simultan în aceste unități, în funcție de capacitatea acestora, respectându-se reguli noi de distanțare între consumatori (de ex. distanța între mese de 1,5-2 m, fără a se depăși o treime sau o jumătate din gradul de ocupare maxim aprobat pentru condițiile normale de funcționare);**

5. **permiterea treptată a organizării de expoziții și târguri specializate în aer liber, cu respectarea regulilor de distanțare socială, având până la 100 de expozanți și cu acces limitat și controlat, al vizitatorilor;**
6. **de asemenea, este necesară re-deschiderea urgentă a cabinetelor stomatologice și a altor cabinete medicale, cu respectarea măsurilor specifice (distanțare, purtarea de mască și mănuși de protecție etc.);**
7. **subvenționarea, totală sau parțială, a unor cursuri de inițiere și perfecționare a personalului pentru dobândirea și perfecționarea cunoștințelor și abilităților acestora în domeniul digitalizării, precum și a unor cursuri de reconversie profesională, calificare/recalificare, având în vedere că unele activități nu vor mai putea fi desfășurate;**
8. **demararea unei campanii pentru susținerea și promovarea producătorilor autohtoni, a afacerilor locale, prin crearea unui mecanism on-line – o platformă unde producătorii, comercianții, serviciile specifice unei anumite zone teritoriale să se poată înscrie, facilitându-se, prin intermediul acesteia, încheierea de contracte și tranzacționarea diverselor mărfuri;**
9. **trecerea materialelor/serviciilor SSM – prevenție/dezinfecție/protecție, de la cota redusă sau standard de TVA la cota de 0 (zero)%;**
10. **suplimentarea finanțării în cadrul programului IMM Invest. Propunem extinderea programului pentru finanțarea a cel puțin 100.000 de întreprinderi;**
11. **diminuarea corespunzătoare a chiriilor ce trebuie plătite către CN Apele Române – ABDL de către societățile ce au închiriat suprafețe de plajă, pentru exploatarea acestora în scop turistic, pe perioada în care nu sunt permise activitățile de cazare și alimentație turistică pe litoral, în sezonul turistic 2020;**
12. **declararea județului Suceava ca fiind zonă defavorizată, după modelul prevederilor Ordonanței de urgență nr. 24/1998 privind regimul zonelor defavorizate. Activitățile cu ponderea cea mai importantă la PIB-ul județului - exploatarea și prelucrarea resurselor naturale, construcțiile, comerțul și serviciile, turismul, industria prelucrătoare, alimentară și textilă, transporturile, au fost în integralitate oprite sau restrânse;**
13. **eliminarea prevederii art. 8 alin. (2) din HG nr. 1267/2010, care reglementează obligativitatea funcționării structurilor de primire turistică în perioada 01.05-30.09 a fiecărui an, având în vedere că, în acest an, nu se mai îndeplinesc condițiile de deschidere a sezonului turistic începând cu data de 1 mai;**
14. **proiectarea și lansarea unor programe speciale de finanțare (UE sau bugetul de stat), în contextul situației dificile generate de efectele negative ale pandemiei, în**

special pe zona de investiții, formare și programe de dezvoltare pentru mediul economic;

15. în marja POCA 2014-2020, pe latura oportunității creării de **Centre de resurse regionale pentru firme, propunem implicarea Ministerului Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri în calitate de beneficiar al unui proiect finanțat prin POCA 2014-2020, cu suport din partea unor parteneri relevanți (camere de comerț, organizații patronale, asociații profesionale)**. Prin intermediul unor asemenea centre de suport se vor putea presta gratuit serviciile necesare și utile firmelor (care vor fi puternic decapitalizate), în perioada post-criză. Tipurile de servicii vizează domenii precum contabilitate, juridic, resurse umane, consiliere și mediere financiară, transformare digitală, consultanță pentru adaptarea la noul context socio-economic, consultanță cu privire la restructurarea afacerii etc.;
16. **instituirea unui Program național de susținere a parcurilor industriale și a incubatoarelor de afaceri**. Proiectul poate fi inițiat prin constituirea în fiecare județ a cel puțin unei structuri de susținere a firmelor, respectiv identificarea clădirilor deținute de centre de cercetare naționale sau de alte entități ale statului și transformarea lor în centre suport pentru firmele afectate de criză;
17. **continuarea susținută a digitalizării administrației publice și realizarea acesteia**, în principal, cu firme românești (concept, servicii etc.);
18. **susținerea de investiții în unități de producție strategice pentru societate** (în fiecare regiune ar trebui să existe minim o fabrică de materiale medicale și consumabile, un depozit multi-produse etc.);
19. **generalizarea programului „masă caldă în școli” de la data reînceperii școlilor**, pentru anul școlar 2020-2021, în locul programului „lapte și corn”. În acest mod, se acordă sprijin pentru un număr mare de firme din sistemul HORECA și pentru industria alimentară românească.

Pe plan financiar și fiscal:

20. **plata TVA la încasare, respectiv plata la zi a sumelor TVA de recuperat** de la stat, măsură deosebit de importantă, în special pentru operatorii economici cu activitate de export;
21. **scutirea de la plata impozitului de profit aferent anului 2019 și 2020, dacă aceste sume sunt reinvestite;**
22. **acordarea unor subvenții destinate investițiilor**, dacă numărul mediu al salariaților crește cu 10% față de anul precedent;
23. **modificarea Codului Fiscal în sensul instituirii posibilității (în cursul anului pentru care se acordă scutirea) pentru Consiliile Locale de a acorda, pentru**

agenții economici a căror cifră de afaceri a scăzut cu peste 25%, reducerea cotei pentru impozitul pe clădirile nerezidențiale aflate în proprietatea acestora din urmă, până la nivelul minim prevăzut la art. 460 alin. (2) din Codul fiscal, respectiv la 0,2% sau chiar scutirea de impozit pentru astfel de proprietari pe perioada situației de urgență și ulterior pentru cel puțin 12 luni, perioadă necesară de refacere a mediului de afaceri;

- 24. instituirea posibilității (în cursul anului pentru care se acordă scutirea) pentru Consiliile Locale de reducere în cursul anului fiscal a cotelor adiționale la impozitele locale adoptate prin HCL în baza art. 489 din Codul fiscal, cu referire la posibilitatea de majorare cu 50% față de nivelurile maxime stabilite prin Codul Fiscal;**
- 25. instituirea posibilității pentru Consiliile Locale de scutire(în cursul anului pentru care se acordă scutirea) a taxelor de concesiune/ redevențelor, a taxei pe clădiri și taxelor pe terenuri pe perioada declarării stării de urgență;**
- 26. posibilitatea scutirii de impozitul pe clădiri și terenuri, pe perioada existenței stării de urgență, a unităților cu destinație turistică sau de agrement – hoteluri, pensiuni, campinguri, parcuri de distracții, ștranduri etc., HORECA fiind sectorul cel mai afectat de efectele negative ale pandemiei;**
- 27. stimularea exporturilor, prin aplicarea unei cote diminuate la impozitul pe profit;**
- 28. stabilirea măsurilor de creștere a salariilor bugetarilor corelate cu eficiența muncii depuse și cu evoluția economiei României, astfel încât salariile din sectorul public să nu fie mai mari decât salariile din sectorul privat, pentru a preveni apariția unor discrepante nejustificate, generatoare de multiple efecte negative (inflație, migrație a forței de muncă calificate, faliment, necompetitivitate la export etc.);**
- 29. inițierea unui program vizând accesul rapid la lichidități pentru firme. Scopul unui asemenea program este de a asigura firmelor accesul rapid la sume de până în 10.000 de euro, banii putând fi folosiți doar pentru salarii, chirii sau utilități și restituiți ulterior, fără dobândă;**
- 30. suportarea parțială a salariilor, de către stat, sub forma de șomaj tehnic parțial, cu plata unei părți a salariilor de către angajatori, pentru activitățile cu timp parțial;**
- 31. acordarea unei bonificații de 10% pentru plata la timp a oricăror impozite în anul 2020 și completarea pachetului de bonificare a operatorilor economici care își plătesc taxele și impozitele în termen, cu o reducere a fiscalității pe forța de muncă pe parcursul anului 2020;**
- 32. extinderea facilităților fiscale acordate industriei IT (reglementate de Ordinul nr. 1168/2017 privind încadrarea în activitatea de creare de programe pentru calculator) în sensul scutirii de impozit pe veniturile din salarii și asimilate salariilor, prevăzută la**

art. 60 pct. 2 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, și altor categorii de personal cum ar fi spre exemplu lucrătorii în agricultură;

33. **susținerea cu o cotă de 50% din salariul brut pentru salariații companiilor aflate în dificultate, cu condiția menținerii locului de muncă pe o perioadă dublă față de perioada acordării acestei susțineri;**
34. **acordarea de granturi sau vouchere (pe dimensiuni de firme), pentru reluarea activității, cu indici de reușită în cca. 6 luni și reintegrarea a minim 75% din personal, complementar muncii flexibile;**
35. **stimularea sistemului bancar (inclusiv prin Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru IMM), să adopte politici menite să asigure lichiditățile necesare cererii solvabile a populației și firmelor pentru a se aproviziona, produce, vindeși – în sectoarele unde este posibil și necesar (agricultură, industriile agroalimentare, medicamente, materiale sanitare, digitalizare, învățare continuă, etc.) pentru dezvoltare;**
36. **rambursarea cât mai rapidă a plăților concediilor medicale către agenții economici sau dreptul de a le compensa cu impozitele datorate bugetului de stat;**
37. **suportare prin bugetul Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate a tuturor cheltuielilor efectuate de către agenții economici cu materialele specifice pentru prevenirea răspândirii virusului – măști, dezinfectanți etc.;**
38. **acordarea de linii de finanțare nerambursabile sau cu dobândă zero pentru plata salariilor angajaților companiilor și altor organizații private;**
39. **scutirea pentru o perioadă de 10 ani la plata impozitului pe profit, pentru investițiile noi în industria alimentară (unități de producție noi). Motivații: crearea de noi locuri de muncă în întreprinderi care vor plăti TVA, impozite și contribuții pentru salarii, impozite locale pe clădiri etc.; echilibrarea deficitului balanței comerciale.**

Pe zona forței de muncă:

40. **continuarea plății șomajului tehnic pentru încă minim 3 luni, după încetarea stării de urgență, pentru acei salariați care încă nu pot fi reîncadrați în muncă;**
41. **scutirea de la plata contribuțiilor sociale și a impozitului specific pe perioada stării de urgență și până la 6 luni de la data încetării acestora pentru salariile (indemnizațiile) aferente șomajului tehnic;**
42. **implicarea ANOFM și a Agențiilor Județene pentru Ocuparea Forței de Muncă în activitățile de mediere între cererea și oferta de forță de muncă, începând cu lucrătorii din agricultură și construcții. Concret, propunem să se solicite din partea**

angajatorilor, necesarul de lucrători, pe categorii de calificări și să fie afișate, pe site-urile publice, locurile de muncă disponibile, **astfel încât să fie încurajate cu prioritate angajările lucrătorilor români;**

43. flexibilizarea relației contractuale dintre angajat și angajator, în contextul economic generat de pandemie. Astfel, propunem ca angajatorul să poată diminua temporar, unilateral câștigul salarial lunar al angajatului, în directă corelație cu diminuarea cifrei de afaceri, urmare suspendării/ restrângerii activității economice;

44. emiterea unei ordonanțe de urgență care să reglementeze aplicarea muncii cu program redus, de către fiecare unitate din România, indiferent de dimensiunea sau sectorul de activitate. O astfel de OUG ar mai trebui să stipuleze aspecte precum:

a) fondul de șomaj va rambursa toate costurile suplimentare, iar unitatea va plăti doar pentru timpul efectiv de lucru stabilit prin acordul bi-partit la nivelul unității;

b) munca cu program redus permite reducerea orelor de muncă zilnice față de programul normal de muncă de 8 ore pe durata unei perioade de cel puțin o lună, menținând, în același timp, relația de muncă și acordând o compensație salarială de 75% pe perioada timpului corespunzător reducerii orelor de muncă zilnice;

c) pe perioada în care unitatea beneficiază de prevederile muncii cu program redus, unitatea nu poate disponibiliza și nu poate solicita lucrătorilor efectuarea de ore suplimentare. În caz de încălcare a acestei prevederi, unitatea va returna tot ajutorul primit;

d) posibilitatea unei reduceri a timpului de lucru în totalitate (0 ore de muncă pe program normal de lucru). Angajații trebuie să efectueze în medie doar 20% din timpul lor normal de lucru pe o perioadă de trei luni, cu posibilitatea de a lucra comasat (de exemplu la sfârșitul perioadei), fără depășirea timpului normal de muncă de 8 ore pe zi.

45. modificarea H.G. nr. 1186/2000 pentru aprobarea Listei cuprinzând urgențele medico-chirurgicale, precum și bolile infectocontagioase din grupa A, pentru care asigurații beneficiază de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă fără condiții de stagiul de cotizare prin adăugarea COVID-19 pe lista bolilor infectocontagioase, astfel încât să beneficieze de indemnizație și cei fără stagiul de cotizare;

46. modificarea O.U.G. nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate, astfel încât și persoanele fizice independente (autorizate) să poată fi indemnizate la un nivel minim – în condițiile în care sunt o serie de activități cu sezonalitate mare care nu au obținut venituri în ultimele șase luni;

47. abrogarea H.G. nr. 903/2016 pentru aprobarea Planului național de mobilitate concomitent cu modificarea art. 75¹ din Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj. Stimularea ocupării forței de muncă în sensul eliminării restricției de la acordarea primelor de mobilitate doar persoanelor din Lista

unităților administrativ-teritoriale din mediul rural cu grad de marginalizare peste medie și grad de marginalizare severă, a unităților administrativ-teritoriale cu grad redus de dezvoltare, conform valorilor indicelui dezvoltării umane locale și a unităților administrativ-teritoriale în care ponderea șomerilor înregistrați sau a persoanelor beneficiare de venit minim garantat și alocație pentru susținerea familiei în populația după domiciliu, 18 – 62 de ani, este de peste 10% (cu excepția jud. Iași și Vaslui);

- 48. modificarea legislației privind angajații sezonieri** (în special pentru cei care lucrează în turismul de litoral), astfel încât aceștia să poată beneficia de ajutor de șomaj, la sfârșitul sezonului estival, chiar dacă nu mai îndeplinesc condiția de cotizare de minim 12 luni din cele 24 de luni precedente, pentru că nu au mai putut să fie angajați, începând cu luna aprilie a.c., din cauza restricțiilor privind desfășurarea unor activități;
- 49. revenirea la forma inițială a prevederilor art. 78 din Legea nr. 448/2006** privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap;
- 50. posibilitatea de a acorda zile libere plătite în avans și recuperarea acestora prin ore suplimentare** cu posibilitatea depășirii temporare a plafoanelor impuse de legislația actuală;
- 51. suportarea impozitelor și a contribuțiilor de asigurări sociale, de asigurări sociale de sănătate, precum și a plății contribuției asiguratorii pentru muncă,** aferente indemnizației prevăzute de Legea nr. 19/2020 modificată și completată, **de la bugetul de Stat și nu de către angajator,** așa cum este reglementat în prezent;
- 52. introducerea, pentru minim 1 an, a tichetelor de masă caldă, fie suplimentar față de tichetele de masă.** Se acordă astfel sprijin pentru un număr mare de firme din sistemul HORECA, prin susținerea acestora ca să nu se desființeze, prin păstrarea salariaților în activitate și plata pentru aceștia a salariilor și obligațiilor bugetare, dar și a TVA-ului și a impozitului pe profit;
- 53. Actualizarea alocației de hrană pentru pacienții internați în spitale, de la valoarea din Hotărârea 665/2016, medie de 10 lei/zi/pacient, până la minim valoarea unui tichet de masă, 20 lei/1 masă.**

Fonduri europene:

- 54. extinderea perioadei de implementare a proiectelor finanțate din fonduri europene, aflate în derulare, dincolo de perioada maximă prevăzută inițial;**
- 55. demararea unor programe cu finanțare din fonduri europene, prin POR, POCU etc. având ca obiectiv calificarea, recalificarea și perfecționarea forței de muncă, dotarea cu echipamente și materiale necesare desfășurării activității acestora în**

noile condiții de ”conviețuire” cu noul coronavirus, precum și **pentru digitalizarea activităților întreprinderilor;**

- 56. continuarea simplificării mecanismelor de accesare a fondurilor europene, prin proceduri mai puțin birocratice în ceea ce privește raportările din cadrul proiectelor, focalizarea de obiective și rezultate mai mult calitative și mai puțin cantitative;**
- 57. sprijinirea partenerilor privați din consorțiile care derulează, în România, activitățile rețelei EEN (Enterprise Europe Network).** Inițiativă a Comisiei Europene – este cea mai vastă rețea ce sprijină întreprinderile și organizațiile de sprijin ale mediului de afaceri, cu activități centrate pe acordarea de servicii de susținere a întreprinzătorilor, în special pentru activități inovative și de internaționalizare a afacerilor. Rețelele EEN sunt finanțate prin proiecte, în proporție de 60% de Comisia Europeană, diferența de 40% fiind suportată de structurile gazdă din fiecare țară. *Procentul de 40% cofinanțare devine dificil de suportat, în actuala situație, pentru entitățile private precum Camerele de Comerț și Industrie, asociații de afaceri, chiar și firme private, universități și institute de cercetare.* **Propunerea noastră este ca Guvernul României să analizeze posibilitatea de a suporta jumătate din contribuția de 40% aferentă funcționării acestor rețele din România, respectiv să contribuie cu 20% la finanțarea acestor proiecte, prin cele 4 consorții ce funcționează în prezent în România.**

Pe plan investițional:

- 58. realizarea, cu prioritate, de investiții din fonduri publice pentru construcția și reparația de autostrăzi, drumuri naționale și județene;**
- 59. demararea marilor investiții în infrastructură – transporturi, sănătate, educație, energie și mediu, cu acordarea unor drepturi prioritare în licitațiile pentru execuție către companiile din România;**
- 60. realizarea urgentă de investiții din fonduri publice pentru modernizarea infrastructurii de transport – căile feroviare deteriorate, extinderea și modernizarea aeroporturilor etc.;**
- 61. finanțarea de lucrări edilitare prin PNDL și identificarea, cât mai rapidă, a unor soluții viabile pentru finanțarea lucrărilor de refacere sau extindere a rețelei de irigații (stații de pompare, canale, conducte), având în vedere și seceta severă care se manifestă în această perioadă;**
- 62. înființarea unor fonduri de investiții, de tipul seed-capital – din fonduri europene (POCU) – pentru susținerea start-up-urilor și spin-off-urilor în domeniul medical / IT / servicii suport pentru digitalizarea componentelor societății; equity – pentru participarea directă a statului în firme afectate de criză; capital de risc – pentru start-up-uri, în stadii incipiente și companii emergente cu potențial de creștere ridicat și micro-granturi/micro-credite pentru dezvoltarea meșteșugurilor/serviciilor în mediul rural;**

63. inițierea unui **Program strategic de susținere a Centrelor de Depozitare, Colectare și Distribuție a produselor agro-alimentare românești**, care să prevadă, printre altele, și obligativitatea marilor retailerica **procentul de produse fabricate în România** corespunzător unui anumit articol vândut prin rețelele acestora, **să fie de cel puțin 30%**;
64. **anularea taxelor pe cifra de afaceri impuse furnizorilor de către marii retaileri și adoptarea Codului de bune practici** care funcționează la nivelul Uniunii Europene de peste 10 ani;
65. **utilizarea voucherelor de vacanță pentru relansarea turismului românesc**. În contextul în care statul își propune să restituie, total sau parțial, sumele achitate ca avansuri de către turiștii care solicită acest lucru, banii pot fi alocați din **fondurile europene destinate domeniilor afectate de COVID- 19**, sub formă de **bonuri de masă sau vouchere de vacanță pentru servicii turistice în România, valabile până la sfârșitul anului 2021**;
66. **promovarea investițiilor și a exporturilor românești în parteneriat public-privat, măsură ce are ca efecte benefice** – dinamizarea substanțială a volumului investițiilor și a exporturilor producătorilor români și creșterea prestigiului României prin crearea mediului de afaceri cel mai prietenos din sud-estul Europei;
67. **îmbunătățirea legislației privind parteneriatul public-privat**, prin reglementarea unor forme mai simple de parteneriat public-privat, precum contractele de concepere, dezvoltare și exploatare, instituirea unor prevederi speciale privind accesul firmelor la parteneriatul public-privat și privind parteneriatul public-privat cu sectorul non-profit;

În domeniul agriculturii:

68. **realizarea de plăți anticipate ale subvențiilor în agricultură, pentru a permite fermierilor să înființeze culturi agricole**, să efectueze lucrările agricole necesare și să achiziționeze mașini, utilaje și echipamente agricole necesare;
69. **realizarea de investiții pentru reactivarea sistemelor de irigații existente în România până în anul 1989**, indiferent de clasificarea ulterioară a acestora;
70. **subvenționarea, măcar parțială, a costului energiei electrice consumate pentru apa pompată pentru irigații în treptele 3-4 de udare**;
71. **reluarea și extinderea programelor de creare a perdelelor forestiere**, pentru protejarea culturilor agricole de secetă;
72. **înființarea, cu credite având dobânda subvenționată, a unităților de procesare a legumelor și fructelor produse în România**;
73. **intervenția statului prin scheme de sprijin pentru fermieri în situații de secetă extremă sau severă**, după modelul celor implementate în anul 2008.